

ГЛАСНИК

АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ ВОЈВОДИНЕ
ЧАСОПИС ЗА ПРАВНУ ТЕОРИЈУ И ПРАКСУ

LVII год. од изласка
XXXIV год. непрекидног издажења

Нови Сад, мај 1985
Број 5

САДРЖАЈ

ЧЛАНЦИ И РАСПРАВЕ

Мр Ивица Крамарић	Другостепени кривични поступак и
забрана <i>reformatio in peius</i>
Др Ранко Кеча	Потпуност жалбе против пресуде у
парничном поступку
Слободан Бељански	Постхумни испит савести

ПРАВНА ПРАКСА

са саветовања

САОПШТЕЊА

Из седнице Управног одбора

Г Л А С Н И К

АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ ВОЈВОДИНЕ

ЧАСОПИС ЗА ПРАВНУ ТЕОРИЈУ И ПРАКСУ

LXII год. од изласка
XXXIV год. непрекидног излажења

Нови Сад, мај 1985
Број 5

ЧЛАНЦИ И РАСПРАВЕ

Мр Ивица Крамарић

ДРУГОСТЕПЕНИ КРИВИЧНИ ПОСТУПАК И ЗАБРАНА REFORMATIO IN REIUS

1. Опће напомене

Један од врло спорних правних проблема о којем су се својевремено у нашој правној периодици водиле полемике¹ између југославенских теоретичара и практичара јест институт (погрешно од неких аутора називан начелом) забране reformatio in reus. Разилажења теоретичара и практичара по питању садржаја, опсега и домашаја овог института и данас су присутна у кривично-процесној књижевности наших врхунских процесуалиста.² **Reformatio in reus** појмовно се дефинира као другостепено преиначење (reformatio) неке првостепене одлуке на штету (in reus) оне странке у чију је корист поднесен правни лијек.³ Међутим, у овој се расправи ова дефиниција појављује у свом негативном облику односно аспекту као процесни институт забране преиначења првостепене пресуде на штету оптуженика ако је жалбу поднио у његову корист само он или јавни тужилац (не оштећеник као тужитељ или приватни тужитељ) и то на начин како се овај проблем поставља у другостепеном поступку на сједници вијећа

¹ Види цитиране радове у књизи Васиљевић, Т.: Систем кривичног процесног права СФРЈ, Београд, 1981, стр. 578 у биљешци 96.

² Васиљевић, Т.: Ibid., стр. 586—587; Петрић, Б.: Коментар ЗКП, Шид, 1982, стр. 948—949; Грубиша, М.: Чињенично стање у кривичном поступку, Загреб, 1981, стр. 204—228; Bayer, V.: Југославенско кривично процесно право, Прва књига, Загреб, 1977, стр. 177.

³ Васиљевић, Т.: Ibid., стр. 578.

или расправи, а рјешења која важе за овај поступак *per analogiam* важе и за поступке:

— пред првостепеним судом након укидања првостепене пресуде од стране другостепеног суда;⁴

— поводом поднесених жалби у корист оптуженика против рјешења;⁵

— поводом поднесеног захтјева за понављање поступка у корист осуђеника⁶ (осим у случају кад се сазна за нове чињенице и нове доказе кад се може измијенити чињенично стање и на штету оптуженика);

— поводом поднесеног захтјева за измјену правомоћне одлуке суда у складу с чл. 388. ст. 3. Устава СФРЈ или одговарајућих одредаба републичких односно покрајинских устава;⁷

— поводом поднесеног захтјева за заштиту законитости у корист осуђеника;⁸

— пред првостепеним судом након што је правомоћна пресуда укинута и предмет враћен на поновно суђење поводом поднесеног захтјева за заштиту законитости у корист осуђеника;⁹

— поводом поднесеног захтјева за изванредно преиспитивање правомоћне пресуде.¹⁰

Да бисмо стекли прави увид у правну природу, садржај, опсег и домаћај овог института у наредним излагањима бит ће ријечи о повијесном развоју, страном законодавству, и другим сродним питањима везаним уз проблематику овог института.

2. Повијесни развој и страно законодавство

Данас се точно не може утврдити вријеме настанка овог процесног института, али се са сигурношћу може прихватити да је у данашњем значењу тај институт настао на пријелому XVIII и XIX стољећа у вези са струјањима идеја велике француске револуције¹¹ иако се у литератури наводи да је у данашњем значењу овај институт најприје био регулиран у аустријском законодавству и то у *Allgemeine Criminalgerichtsordnung* из 1788. године у чијем је 198. параграфу било изричито наведено да се у случају подношења правног лијека не може пооштрити казна, а правни лијек у виду жалбе могли су поднијети како сам окривљеник, његови најближи тако и његови заступници.

⁴ Чл. 390. ст. 4. ЗКП.

⁵ Чл. 398. ст. 1. ЗКП.

⁶ Чл. 409. ст. 4. ЗКП.

⁷ Чл. 411. ЗКП.

⁸ Чл. 420. ст. 3. ЗКП.

⁹ Чл. 424. ст. 4. ЗКП.

¹⁰ Чл. 429. у вези с чл. 420. и 424. ЗКП.

¹¹ Marszał, K.: *Zakaz reformationis in peius*, Warszawa 1970, стр. 42 и 44.

У даљњем развоју тог института у литератури се наводи мишљење Државног савјета (*L'avis du Conseil d'Etat*) Француске из 1806. године. То мишљење представљало је форму тумачења са законском снагом, а односило се у вези са сумњом, да ли апелациони суд може одлучивати изнад досуђеног цивилноправног захтјева, ако је апелацију поднијела странка — оштећеник, а у недостатку апелације од стране тужитеља као и осуђеника. Државни савјет је одговорио негативно, тврдећи, да: прво, апелациони суд може преиначити пресуду првостепеног суда само у границама апелације, тј. само у погледу нападнутих дијелова, док је у осталим дијеловима пресуда правомоћна; друго, судови прве и друге инстанце не могу судити без захтјева овлаштенос субјекта, не прекорачујући начело ултра петита. Према мишљењу једног пољског аутора који је написао цијелу студију на тему тог института, да је могуће поставити тезу, да је угаоним каменом за забрану *reformatio in reius* у француском процесу било мишљење Државног савјета, а одговарајући облик том институту дала је судска пракса француских судова која се заснивала на управомоћњењу ненападнутих дијелова пресуде и у начелу ултра петитија.¹²

Кад се ради о сувреним процесним законодавствима овај институт егзистира у већини њих, нека га не познају, док га нека изричито забрањују.¹³ Интересантан правни режим важи у талијанском законодавству у којем је призната забрана преиначења на горе али је неутрализирана неким другим процесним институтима, будући да је јавном тужиоцу дато право подношења инцидентног призива, тј. он код апелационог суда може побијати оне дијелове пресуде које побија и оптуженик иако нижи јавни тужилац није у року поднио жалбу. Осим тога поднесени инцидентни призив производи свој учинак иако оптуженик повуче свој призив а у сваком случају лишава оптуженика погодности забране преиначења на горе. Оригинално је и француско рјешење будући да у случају призива једне од странака поднесеном у редовном року, друге странке имају рок од пет дана да поднесу призив: *l'appel incidental* насупрот *l'appel principal*. И јавни тужилац у Француској има право подносити поред главног и инцидентни (други) призив. И њемачки партикуларни законици о кривичном поступку знали су за постојање адхезионог правног лијека јавног тужиоца.^{13a}

Од источноевропских социјалистичких земаља сви ЗКП познају овај институт, а овдје издвајамо само рјешења илустрације ради у три таква законодавства:

У Руској Совјетској Федеративној Социјалистичкој Републици:

„Приликом разматрања ствари о касационом поступку суд може да ублажи казну утврђену од стране првостепеног суда или

¹² Marszał, K.: Ibid., стр. 32, 33 и 34.

¹³ Англосаксонска права, те швицарски кантони Луцерн, Шафхаусен, Швиц, Нивалден, Женева, Граубинден.

^{13a} Васиљевић, Т.: Систем..., стр. 578, биљ. 98.

примени блажи кривични закон али не може да поопштри казну нити примени строжи закон.”¹⁴

У Народној Републици Пољској:

„Жалбени суд може одлучити на штету оптуженика само ако је на његову штету поднесена жалба и само у границама жалбе. Међутим, Врховни суд не може осудити оптуженика који је ослобођен оптужбе у првој инстанци или према којем је у првој инстанци обустављен поступак”.¹⁵

Кад се пак ради о поновном поступку пред првостепеним судом овај ЗКП каже:

„Ако се предмет врати на поновно суђење може се у даљем поступку изрећи строжа казна него што је изречена у укинutoј пресуди само ако је та пресуда била побијана на штету оптуженика”.¹⁶

Из ових прописа произлази да институт забране *reformatio in peius* није директно регулиран, већ се о његовој егзистенцији закључује на темељу *argumentum a contrario*.

У Социјалистичкој Републици Румуњској:

„Ревизиони суд који разматра предмет не може погоршати ситуацију странке, која је поднијела ревизију.

У случају подношења ревизије од стране јавног тужиоца у корист једне од странака ревизиони суд такођер не може погоршати ситуацију те странке.”¹⁷

Као што се из презентираних законодавноправних рјешења види, овај се институт регулира уз помоћ врло различитих формула.

3. Законодавноправно стање на подручјима која данас творе СФР Југославију

Да би се лакше схватио *ratio legis* рјешења института забране *reformatio in peius* у савременом кривичнопроцесном праву СФРЈ, неопходно је да се осврнемо на развој тог института како је изгледао у законима о кривичној процедури на подручјима која данас творе СФР Југославију.

Први законодавни акт који је садржавао овај институт био је Законик о судском поступку у кривичним делима из 1865. године према којем:

„Суд ће Апелациони моћи на отештање кривцу ићи само онда, ако има незадовољство онога, који се по закону за тужитеља узима, и по приватним потраживањима незадовољства оштећеног”.¹⁸

¹⁴ Чл. 340. ЗКП РСФСР.

¹⁵ Чл. 383. ст. 1. ЗКП НР Пољске.

¹⁶ Чл. 408. ЗКП НР Пољске.

¹⁷ Чл. 372. ЗКП Социјалистичке Републике Румуњске.

¹⁸ Параграф 266. Законика о поступку судском у кривичним делима од 10. априла 1865. године Краљевине Србије.

Тај ЗКП важио је за подручје данашње уже Србије и Македоније, а за Црну Гору је усвојен ЗКП 1910. године по узору на српски из 1865. године.

Ова су рјешења слична напријед наведеном савременом пољском ЗКП.

На подручју континенталне Хрватске важила су правна правила обичајног права, а од 1854. године Казнени поступник за Царевину Аустријанску од 29. септембра 1853. године.¹⁹ По узору на аустријски ЗКП из 1873. године за подручје континенталне Хрватске усвојен је Казнени поступник у којем је регулирано:

„Ако је жалба ништавна на корист оптуженикову попримљена, неће моћи Стол седморице проти оптуженику одмјерити строжије казни него што је она, која је досуђена у осуди.“²⁰

Такорећи идентично рјешење заступљено је у кривичној процедури за подручје Босне и Херцеговине:

„Ако је ништавна жалба уложена само у корист оптуженикову, не може Врховни суд одмјерити против оптуженика строжије казне од оне, коју је нападнута осуда изрекла.“²¹

За подручје Војводине важила је ова одредба:

„Казна оптуженога може се поштрити у случају једино од стране тужиоца на терет оптуженога, уложеног призива.“²²

У Далмацији и Словенији била је идентична ситуација као и у Аустрији, с којом су ове покрајине имале заједничко законодавство.

У новоствореној држави Срба, Хрвата и Словенаца 1918. године, након опсежних припрема и дискусија, у 1929. години усвојен је Законик о судском кривичном поступку Краљевине Југославије, који је ступио на снагу 1. I 1930. године за већи дио Краљевине Југославије, а постепено је до 1932. године ступио на снагу и на другим подручјима као што су Србија и Црна Гора.²³ У том је Закону предвиђено:

„Ако је правни лек употребљен само у корист окривљеникову, не може се побијана одлука променити на штету окривљеникову а не може се против њега, ако се тиче пресуде, изрећи ни строжа казна од оне, изречене у пресуди, која се побија, изузевши да закон изреком наређује што друго.“²⁴

¹⁹ Bayer, V.: Стогодишњица доношења хрватског Законика о кривичном поступку из 1875. године, „Зборник Правног факултета у Загребу“, бр. 1/1976, стр. 6.

²⁰ Параграф 286. ст. 2. хрватског Казненог поступника од 17. септембра 1875.

²¹ Параграф 304. ст. 2. Казненог поступника за Босну и Херцеговину од 26. маја 1891.

²² Параграф 387. ст. 3. Кривичног поступка (XXXIII законски чланак из 1896. године) и Новела кривичног поступка (XIII законски чланак из 1914. године).

²³ Чубински, М.: Научни и практични коментар Законика о судском кривичном поступку Краљевине Југославије од 16. фебруара 1929. године, Београд, 1933, стр. 21.

²⁴ Параграф 327. Законика о судском кривичном поступку Краљевине Југославије.

Исто важи и након доношења укидне одлуке на поновном суђењу пред првостепеним судом,²⁵ и што је интересантно, за повреду тог института предвиђа се **преиначавање** првостепене пресуде,²⁶ будући да се таква повреда уврстила у повреде материјалног (кривичног) закона.²⁷

Први југославенски ЗКП из 1948. године ово начело — институт садржавао је само први дио сада позитивноправног рјешења:

„Ако је жалба изјављена само у корист оптуженог, пресуда се не може преиначити на његову штету”.²⁸

Ова одредба је допуњена у ЗКП/1953 тако да цјеловито гласи:

„Ако је поднесена само жалба у корист оптуженика пресуда се не смије измијенити на његову штету. У такву случају суд не смије оптуженика осудити по строжем кривичном закону ни на строжу казну него што је био осуђен првостепеном пресудом”.²⁹ Ово је рјешење задржано и у најновијем тексту ЗКП.³⁰

Како наша теорија гледа на ово законодавноправно рјешење у нас?

С једне стране се у теорији тврди да „наш постојећи ЗКП, који је на снази од 1. јануара 1954. године разрадио је прецизније тај принцип”,³¹ и затим: „Понекад се доводи у сумњу текст овог члана као нејасан, као контрадикторност између прве реченице која утврђује да се пресуда „... не сме изменити на његову штету...”, што упућује на генералну забрану „на штету”, у свим правцима и деловима, и друге реченице која домен „штете” сужава само на строжи кривични закон и строжу казну. Међутим, не видимо ништа нејасно ни контрадикцију јер је очигледно да прва реченица представља постављање основног принципа, а друга реченица јасно и одређено утврђује у односу на које елементе не сме бити преиначења на горе”.^{31а}

С друге стране се тврди да је ова одредба изазвала у нашој процесној књижевности многобројна контраверзна мишљења, те пометњу у судској пракси.³²

²⁵ Параграф 358. ст. 2. Законика о судском кривичном поступку Краљевине Југославије.

²⁶ Параграф 350. точ. 5. (реченица прва) Законика о судском кривичном поступку Краљевине Југославије.

²⁷ Параграф 337. точ. 3. Законика о судском кривичном поступку Краљевине Југославије.

²⁸ Чл. 261. Закона о кривичном поступку од 12. листопада 1948, објављеног у „Службеном листу ФНРЈ”, бр. 97. од 6. студенa 1948.

²⁹ Чл. 355. ЗКП/1953.

³⁰ Чл. 378. ЗКП/1976, „Службени лист СФРЈ”, бр. 40/77 (исправке 36/77 и 60/77).

³¹ Марина, П.: Редовни правни лекови у ФНРЈ, Необјављена докторска дисертација брањена 1959. на Правном факултету у Београду, стр. 268.

^{31а} Петрић, Б.: Коментар ЗКП, стр. 948.

³² Васиљевић, Т.: Систем..., стр. 581—582.

4. Теоретски основи на којима се темељи институт забране *reformatio in peius*

У правној литератури доста је расправљано о теоретским основама на којима се темељи постојање института забране *reformatio in peius*.

Начело диспозиције које је преузето из цивилног права у француској кривичнопроцесној теорији сматрало се темељем овог института, будући да оно одражава везаност суда захтјевима и приједлозима странака. То начело представљало је један од основних аргумената којима се руководило Државно вијеће Француске 1806. године у својем мишљењу из којег се извела обавеза забране *reformatio in peius*. У француској теорији је изнесено мишљење да се бит тог начела састоји у латинској изреци *ne eat iudex ultra petita partium*, односно да другостепени суд не може досудити то, што се од њега изричито не тражи.

Међутим, забрана *reformatio in peius* не може се оправдати начелом диспозиције будући да у кривичном поступку основно значење има начело официјелности, које се састоји у томе, да се процес води у друштвеном интересу, у којем суд по службеној дужности, не чекајући приједлоге странака и не задовољавајући се њима треба тражити материјалну истину и ослањајући се на њу — донијети одговарајућу пресуду.

Теоријом права на обрану оптуженика, такођер се оправдава постојање тог института. Њезиним је циљем оптуженику осигурање слободе чињења користи из припадајућег му права на подношење правног лијека. Тврди се да не би било логично кад би закон с једне стране оптуженику признавао одређене овласти и права, а с друге стране предвиђао негативне конзеквенце у случају кориштења тог права. Забрана *reformatio in peius* служећи оптуженику, потичући га на подношење правног лијека против неправилне пресуде, истовремено служи правосудју како би оно елиминирало погрешне пресуде.³³

Психолошки фактор такођер се налази у смислу постојања овог института. У вези с овим најпрегнантнију мисао изрекао је проф. Вагер у свом већ давно популарном уџбенику из кривичног процесног права у којем каже ово:

„У случају да жалбу изјави само оптуженик или да жалбу изјави нека друга овлаштена особа, али само у оптуженикову корист, до преиначења пресуде односно до нове пресуде долази само због те оптуженикове жалбе односно жалбе овлаштене особе, која се жалила у оптуженикову корист. Ако би у таквом случају виши односно првостепени суд (при поновном суђењу) могао донијети пресуду која би за оптуженика била неповољнија од прве пресуде, оптуженик би се нужно увијек морао устручавати да изјави жалбу, јер он у моменту изјављивања жалбе никада не може знати да ли ће тужилац изјавити жалбу у корист оптужбе, односно да ли ће до краја остати код жалбе коју је изјавио — и неће

³³ Marszal, K.: Zakaz..., стр. 71.

љевићем слажемо у томе да је приликом технике испитивања окривљеника, те саслушања свједока и вјештака односно приликом извођења доказа **немогуће избјећи** њихово извођење на штету окривљеника, јер нити за један доказ судија унапријед не зна да ли ће бити у корист или на штету окривљеника.⁴³ Међутим, не може се прихватити по нашем мишљењу у цијелости ауторово стајалиште да „утврђивање истинитог чињеничног стања у разлозима пресуде, без утицаја на диспозитив, не може повући никакве штетне правне посљедице за окривљеника (разлози не стичу правну снагу)”, јер нпр. у парници која се води између странака због околности о којима овиси недостојност за наслеђивање једне од њих према чл. 131. ст. 1. точ. 1. Закона о наслеђивању (тј. да ли је с умишљајем лишила живота оставитеља), преиначење пресуде може имати итекако штетних правних посљедица за оптуженика.⁴⁴

Супротно стајалиште полази од тога да се поводом жалбе само оптуженика **не могу утврђивати** ни чињенице на штету оптуженика, а то се изводи из садржаја прве реченице чл. 378. ЗКП „ако је поднесена само жалба у корист оптуженика, пресуда се не смије измијенити на његову штету”, која формулација несумњиво показује да нова пресуда ни у ком погледу и ни у ком правцу не смије бити неповољнија од побијане.⁴⁵

Треће стајалиште (најприхватљивије по нашем мишљењу) полази од тога да је допуштено утврђивање чињеница на штету оптуженика само поводом његове жалбе, али у **изреци** пресуде неће доћи до изражаја истина коју је суд установио, када год суд сматра да би требало изрећи пресуду која би за оптуженика била неповољнија од прве пресуде, а исто важи и за образложење другостепене пресуде.⁴⁶

6. Критерији оцјене строгости односно блажности кроз призму института забране *reformatio in peius*

У чл. 378. ЗКП је предвиђено да, ако је против првостепене пресуде поднесена жалба само у корист оптуженика, пресуда се не смије измијенити на његову штету, због чега не може бити осуђен по **строжем кривичном закону**, тј. примијењени кривични закон не смије бити строжи од примијењеног кривичног закона у првостепеној пресуди, а строжи је онај закон чија је примјена неповољнија за окривљеника, при чему се узимају у обзир све одредбе о кривичном дјелу, кривцу, казни, процесним претпоставкама итд.

Различити наши писци полазе од различитих критерија при одређивању тога који је закон блажи односно строжи односно које је кривично дјело блаже или строже.

⁴³ Васиљевић, Т.: Систем..., стр. 587.

⁴⁴ Грубиша, М.: Чињенично стање..., стр. 208, бил. бр. 11.

⁴⁵ Грубиша, М.: Ibid., стр. 207, као и даљња излагања до стр. 222.

⁴⁶ Bayer, V.: Ibid., стр. 177.

Варијанта I: а) Блажи је онај закон који учињено дјело не предвиђа као кривично дјело.

б) Ако оба закона учињено дјело предвиђају као кривично дјело, блажи је онај закон који искључује кривичну одговорност учиниоца кривичног дјела уопће, или у погледу тог кривичног дјела.

в) Ако би по оба закона постојала кривична одговорност блажи је онај закон који искључује могућност кривичног гоњења, односно кажњивост.

г) Ако постоји и кажњивост по оба закона, блажи је онај који предвиђа могућност ослобођења од казне.

д) Ако ниједан закон не предвиђа могућност ослобођења од казне, блажи је онај по коме се учинилац може блаже казнити. Ово значи, блажи је онај закон који за учињено кривично дјело предвиђа блажу врсту казне, или ако су казне исте, предвиђа мањи посебан максимум или минимум. Надаље, блажи је онај закон који предвиђа, због одређених околности, могућност ублажавања казне или могућност изрицања увјетне осуде или могућност изрицања судске опомене.

ђ) Ако би се по оба закона на учиниоца требала да примени иста главна казна (по врсти и мјери), блажи је онај који не предвиђа могућност изрицања споредних казни.

Ако се по овим правилима не би могао утврдити који је закон блажи, треба у смислу одредбе чл. 4. ст. 1. КЗ СФРЈ примijenити закон који је важио у вријеме кад је дјело учињено, с обзиром на то да одредба ставка 2. овог члана обавезује на примјену новог закона само у случају кад је повољнији за учиниоца.

Ако се ради о продуженом кривичном дјелу које је учињено за вријеме важења два или више закона, при одлучивању о томе који закон треба примijenити, потребно је имати у виду ова правила:

а) Ако радње од којих је састављено продужено кривично дјело по новом закону представљају кривично дјело, а по пријашњем закону нису биле предвиђене као кривично дјело, нови се закон не може примijenити на случајеве извршене прије његовог ступања на снагу (чл. 3. КЗ СФРЈ);

б) Ако односне радње нису инкриминисане по новом закону, а по пријашњем су биле предвиђене као кривично дјело, учинилац се не може гонити ни за прије извршену дјелатност, јер ова по закону више не представља кривично дјело (чл. 8. ст. 1. и чл. 4. ст. 2. КЗ СФРЈ);

в) Ако је дјело и по старом и по новом закону предвиђено као кривично дјело, а нови закон је блажи, онда се примјењује нови закон на цјелокупну инкриминирану дјелатност учиниоца (чл. 4. ст. 2. КЗ СФРЈ);

г) Ако је дјело било предвиђено као кривично дјело и по старом и по новом закону, а нови закон је строжи, онда се на цјелокупну продужену дјелатност има примijenити нови закон

али само под увјетом да је учинилац дјелатношћу извршеном послје ступања на снагу новог закона остварио сва обиљежја кривичног дјела по новом закону.

Ова наведена правила за одређивање блажег закона важе и у случају кад је закон мијењан двапут или више пута.⁴⁷

Варијанта II: Блажи је у првом реду онај кривични закон који примјеном било које своје одредбе може довести до ослобођења односно некажњавања окривљеника. Ако ни по једном од закона не може доћи до ослобођења, успоређују се, ради оцјене који је закон блажи, казне предвиђене за односно кривично дјело. Строжи је закон који предвиђа строжу врсту казне (главне казне су сређене по тежини у чл. 34. КЗ СФРЈ). Најблажа мјера теже врсте казне, тежа је од највеће мјере блаже врсте казне. Код казне исте врсте строжи је закон који повлачи већи максимум, без обзира што би у исто вријеме имао нижи минимум јер постоји апстрактна могућност изрицања веће казне. Казна блажа по врсти остаје блажа и онда кад повлачи неку споредну казну. Ако су главне казне једнаке по врсти и висини, а повлаче споредне казне разне тежине, онда је строжи закон који предвиђа тежу споредну казну. Заступа се и мишљење да се и код потпуно исте врсте и мјере казне не смије ићи на онај закон који предвиђа квалификацију која је тежа по правној или етичкој вриједности или представља једноставно стварно погоршање положаја оптуженика, нпр. ако се огласи кривим за лакше кривично дјело које није амнестирано умјесто за теже кривично дјело које је амнестирано.⁴⁸

Варијанта III: При оцјени које је кривично дјело теже или лакше мора се првенствено поћи од успоређивања врсте и висине казне предвиђене за то дјело. Теже је оно дјело за које је предвиђена тежа врста казне (затвор — новчана казна); ако је предвиђена иста врста казне (затвор) теже је оно код којег није предвиђен посебан максимум (значи опћи максимум — 15 година), од оног код којег је предвиђен посебан максимум; ако ни једном није предвиђен посебан максимум онда је теже оно које има предвиђен посебан минимум, а ако оба имају предвиђен посебан минимум онда је теже оно чији је посебан минимум и виши, — ако су казне једнаке онда је теже оно дјело за које се може изрећи споредна казна; ако су казне алтернативно предвиђене, онда је теже оно које за главну казну предвиђа посебан минимум; ако су казне исте и у оба случаја постоји могућност изрицања споредне казне, онда је теже оно дјело које предвиђа тежу врсту или мјеру споредне казне.⁴⁹

Кад се пак ради о поднесеној жалби у корист окривљеника, пресуда се не може измијенити на његову штету, па не може бити осуђен на строжу казну. Иако је ова одредба теоретски врло јасна, она ипак у пракси изазива одређене дилеме. У сваком случају

⁴⁷ Јемрић М.: Кривични закон СФРЈ, Загреб, 1978, стр. 18—20.

⁴⁸ Васиљевић, Т.: Систем..., стр. 585.

⁴⁹ Петрић, Б.: Коментар ЗКП, стр. 951.

оцјени подлијеже конкретно одмјерена — изречена казна а не апстрактно — законски предвиђена казна.

Ствар није тако јасна како на први поглед изгледа, а поготово то важи кад се ради о односу новчане и казне затвора. У нашој се литератури заговарало да се те казне успоређују помоћу сразмјере која је у закону дата за претварање новчане казне у затвор кад се није могла принудно извршити, али се у теорији сматра да то није добро и оно се користи у недостатку бољег, будући да су то казне различитог квалитета, због чега нема теоретске нити практичне могућности да се на поуздан начин утврди која је казна тежа а која лакша.⁵⁰

У нашој се теорији давно расправљало питање: може ли повећање новчане казне и смањење казне затвора, као кумулативних казни, бити у сугласности са забраном *reformatio in peius*, те се о расправљаном проблему дошло до закључка да будући свака од ових казни има **независну правну судбину**, па повећање једне од кумулативних казни — јесте повећање казне, што је сасвим довољно да се сматра да је забрана *reformatio in peius* тиме повређена, што има за конкретну посљедицу, да суд не може повећати новчану казну изречену кумулативно са затвором због тога што је смањио затвор.⁵¹

Варијанта IV: а) једна одређена казна — осуда може се јавити као тежа од друге у погледу **врсте** (односно мјере) док се, у исто вријеме, јавља као лакша од те друге казне у погледу **правних посљедица** осуде, као на примјер: тежа је увјетна казна затвора од безусловне новчане казне по врсти, али је у исто вријеме од ње лакша по правним посљедицама осуде, јер се ради о увјетној казни, која и не мора да се изврши (а најчешће се и не извршује) па се самим тим учинилац сматра као неосуђиван, што није случај са безусловном новчаном казном.

б) једна одређена казна — осуда може се јавити као **лакша** од друге у погледу правних посљедица, док је у исто вријеме од ње тежа у погледу врсте (односно мјере), као на примјер: увјетна казна затвора је у погледу правних посљедица осуде лакша од безусловне новчане казне, али је тежа од ње по врсти, јер би се радило, као што смо видјели, о преиначењу од лакше на тежу врсту (при класификацији врста треба имати у виду чл. 34. КЗ СФРЈ).⁵²

У закључку ових разматрања може се казати ово:

а) у случају жалбе само у корист оптуженика: тежа је свака осуда — казна, која је у конкретном случају неповољнија ма у ком погледу, било у погледу врсте и мјере казне, било у погледу правних посљедица осуде тј. увјетности казне (и без обзира што

⁵⁰ Васиљевић, Т.: Систем..., стр. 585.

⁵¹ Атанацковић, Д.: Може ли повећање новчане казне и смањење казне затвора, као кумулативних казни, бити у сагласности са забраном *reformatio in peius*, „Југ. адв.“ (Б), бр. 4/59, стр. 17.

⁵² Перовић, М.: Проблем преиначења безусловне у условну и условне у безусловну осуду, НЗ(3), бр. 6—7/55, стр. 275.

се ова осуда — казна у другом погледу може појавити као повољнија за учиниоца);

б) у случају жалбе на штету оптуженика: тежа је свака она осуда — казна, која је уопће и у цјелини узев неповољнија за учиниоца и то било по врсти и мјери, било по увјетности тј. по правним посљедицама казне, али да уједно ни у ком погледу није повољнија за учиниоца.

Према проф. Перовићу у првом је случају у питању **ма које** и **било какво** погоршање положаја оптуженика, уз које долази и до побољшања његовог положаја у извјесном смислу и правцу.

У другом случају је у питању **не ма које**, већ **битно и опће** погоршање положаја оптуженика, уз које не долази ни до каквог побољшања његовог положаја, дакле ни у погледу казне (врсте и мјере) ни у погледу правних посљедица осуде — казне (тј. увјетности).⁵³

Иначе, у теорији је прихваћен став да суд не може наћи да стоји тежа квалификација, нити изрећи строжу казну, ако је поред жалбе оптуженика постојала и жалба јавног тужиоца, која је одбијена.

7. Примјери оцјене повреде забране *reformatio in peius* у судској пракси

Југославенска судска пракса богата је примјерима код којих је дошло до примјене института забране *reformatio in peius*. Надовезујући на претходна излагања у овоме поглављу ће се презентирати више таквих примјера.

Примјери уз примјену строжег или блажег кривичног закона:

— Примјењен је строжи закон кад суд након нове главне расправе оптуженика огласи кривим за исто кривично дјело и примјени исту одредбу кривичног закона, али не примјени одредбу чл. 12. ст. 3. КЗ СФРЈ, која је у укинутој пресуди била примјењена.⁵⁴

— Повријеђен је закон и у случају кад другостепени суд преиначујући првостепену пресуду примјени строжу квалификацију кривичног дјела, изричући при том блажу мјеру казне од оне која је била утврђена побијаном првостепеном пресудом.⁵⁵

— Кад првостепена пресуда утврђује исто чињенично стање и одржава исту правну квалификацију дјела као и ранија, против које се јавни тужилац жалио само у погледу одлуке о казни, јавни тужилац није овлаштен да у жалби против нове пресуде побија чињенично стање, кад жалбом против раније пресуде није

⁵³ Перовић, М.: Ibid., стр. 280.

⁵⁴ Врховни суд Босне и Херцеговине, бр. Кч. 1552/57 од 21. III 1958.

⁵⁵ Врховни суд Југославије, бр. Кз. 64/64 од 19. VIII 1964.

побијао чињенично стање. Ово стога што би промјена чињеничног стања могла да доведе до примјене теже квалификације, што је повреда ове одредбе.⁵⁶

— Рјешавајући само о жалби поднесеној у корист оптуженика, другостепени суд преиначио је првостепену пресуду — којом је оптуженик оглашен кривим за кривично дјело разбојничке крађе — тако што је радње оптуженика квалифицирао као два кривична дјела у стјецају и то: кривично дјело крађе и кривично дјело лаке тјелесне повреде. Оваквом измјеном оптуженик није кажњен по строжем закону, јер се нити примјеном одредаба о стјецају, у овом случају, не може изрећи строжа казна од казне предвиђене за разбојничку крађу.⁵⁷

— Према околностима појединог случаја може се закључити да другостепени суд, решавајући по жалби тужиоца која је основана, правилно и на штету окривљеног суди кад првостепену пресуду у погледу одлуке о казни преиначује тако да на место условне осуде на казну затвора изриче безусловну осуду на новчану казну, јер, мада је, посматрана као врста казне, казна затвора тежа од новчане казне, конкретна осуда на новчану казну, с обзиром на правне последице исте, може бити тежа од конкретне осуде на казну затвора.⁵⁸

— Окружни суд, кад суди у првом степену на основу одлуке донијете по члану 386. ст. 1. Закона о кривичном поступку, није везан за било који дио пресуде стварно надлежног опћинског суда чија је пресуда укинута, па ни забраном из члана 378. Закона о кривичном поступку.⁵⁹

— Иако није изјављена жалба на штету оптуженог, нема повреде кривичног закона, нити повреде члана 364. став 1. тачка 10. у вези са чланом 378. Закона о кривичном поступку када је другостепени суд радње оптуженог, квалификоване у првостепеној пресуди као једно кривично дјело из члана 134. став 1. Кривичног закона СФРЈ, квалификовао као два кривична дела и то: из члана 134. став 2. Кривичног закона СФРЈ и из члана 203. став 1. Кривичног закона СР Босне и Херцеговине, пошто је збир запрећених казни за ова два кривична дела мање од запрећене казне за кривично дело из првостепене пресуде и пошто је за ова два кривична дела изречена јединствена казна мања од изречене казне у првостепеној пресуди, тако да оптужени није осуђен ни по строжем пропису, ни на строжу казну.⁶⁰

⁵⁶ Врховни суд Војводине, бр. Кж. 127/72. од 12. IV 1972.

⁵⁷ Врховни суд Босне и Херцеговине, бр. Кж. 310/78 од 17. V 1978.

⁵⁸ Врховни суд Хрватске, бр. Кж. 1750/56 од 19. VI 1956.

⁵⁹ Савезни суд, бр. Кзс. 16/1979 од 29. V 1979.

⁶⁰ Савезни суд, бр. Кпс-43/82 од 1. VII 1982.

Др Ранко Кеча

асистент Правног факултета у Новом Саду

ПОТПУНОСТ ЖАЛБЕ ПРОТИВ ПРЕСУДЕ У ПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ

I

1. У тежњи да обезбеди што лакше коришћење правног лека ЗПП у погледу садржине жалбе против пресуде поставља минимум услова. На тај начин се употреба правног лека чини доступном најширем кругу процесних субјеката, без обзира на њихову стручност и познавање права.¹

По члану 351. став 1. Закона о парничном поступку (у даљем тексту ЗПП) жалба против пресуде мора да садржи означавање побијане пресуде и потпис подносиоца правног лека. Уколико правни лек испуњава ове услове сматра се потпуним и подобним да, уз испуњење неких других услова од којих зависи допуштеност жалбе, буде предмет мериторног испитивања. Ако недостаје неки од наведених елемената то још не значи да се такав правни лек одбацује. У поменутом случају првостепени суд је дужан да позове подносиоца да у одређеном року допуни или исправи жалбу. Тек ако жалилац не поступи по упутству суда правни лек се као непотпун одбацује.²

Поред ових, обавезних, елемената жалба ЗПП сугерише још неке за које би било пожељно да их садржи правни лек. У смислу одредби ЗПП правни лек би требао да садржи жалбени предлог (изјаву о томе како треба да гласи другостепена одлука и изјаву да ли се пресуда побија у потпуности или у делу) и жалбене разлоге.³

¹ Тако: „Демократичност процесног система, којему је сврха да инструменте за пружање правне заштите учини приступачним свима, увјетује начелан став по коме се у односу на садржај правних лијекова постављају минимални захтјеви“. Трива, Грађанско парнично процесно право, Загреб, 1983, стр. 521.

² Члан 351. став 2. ЗПП.

³ Трива, Белајец, Дика, Ново парнично процесно право, Загреб, 1977, стр. 100.

Уколико недостаје неки од обавезних елемената такав правни лек одређени аутори означавају као непотпуну жалбу у ужем смислу. Они сугеришу разликовање такве жалбе од жалбе која је непотпуна у ширем смислу. Под непотпуну жалбом у ширем смислу подразумевају жалбу у којој су садржани обавезни елементи али недостају факултативни.⁴ Непотпуна жалба у ужем смислу би била жалба у којој није означена побијана пресуда или лице које изјављује правни лек. Непотпуна жалба у ширем смислу би била жалба у којој је означен подносилац правног лека и пресуда која се побија али недостаје жалбени предлог и разлози. Ако би се ови појмови позитивно дефинисали потпуна жалба у ужем смислу би била жалба која испуњава услове из члана 351. став 1. ЗПП. Потпуна жалба у ширем смислу би била правни лек који поред означања побијане пресуде и подносиоца садржи и факултативне елементе — жалбени предлог и жалбене разлоге.

2. ЗПП је до крајњих граница сузио садржинске елементе од којих зависи потпуност жалбе. Неки наши аутори су изражавали одређене резерве у погледу оправданости овог решења. При томе, они полазе од претпостављеног циља који треба да остваре у поступку правни лекови. По њима, сврха правног лека је измена правне ситуације створене судском одлуком и то у корист незадовољне странке. Та сврха се може постићи или укидањем или преиначењем побијане пресуде. Суд који одлучује о правном леку мора имати основ на коме ће изградити односно из кога ће извести промену правне ситуације. Тај основ може бити, по овим ауторима, или захтев странке (правозаштитни захтев, тужбени захтев) или сама побијана одлука. У оба случаја морају постојати разлози који оправдавају измену правне ситуације. Те разлоге би требао да пружи сам подносилац жалбе.⁴ Са изнетим становиштем се не би могли сложити јер би то знатно отежало коришћење жалбе и довело до колизије са правилима којим се регулишу границе испитивања побијане пресуде у југословенском поступку.

Официјелна овлашћења жалбеног суда у односу на границе испитивања побијане пресуде су у југословенском поступку веома широко постављена. Другостепени суд није везан жалбеним прелозима и разлозима на тај начин да би то искључивало сваку његову иницијативу и слободу поступања. Напротив, овај суд може укинути пресуду и када странка захтева њено преиначење а може је преиначити када је предлагано укидање.⁵ Другостепени суд испитује побијану пресуду у границама у којим се она побија жалбом. Међутим, ако се из жалбе не може закључити у ком се делу пресуда побија узима се да се она побија у делу у коме странка није успела у спору.⁶ Другостепени суд испитује побијану пресуду у границама разлога наведених у жалби али по службеној дужности води рачуна о постојању апсолутно битних повреда

⁴ Камхи, Систем правних лијекова по Закону о парничном поступку, Годишњак Правног факултета у Сарајеву, 1958, стр. 45.

⁵ Члан 366. став 2. ЗПП.

⁶ Члан 365. став 1. ЗПП.

одредаба парничног поступка и на правилну примену материјалног права.⁷ ЗПП не прихвата ризик да, у циљу доследног спровођења начела диспозиције, призна својство правноснажности и незаконитој судској пресуди само због тог што из одређене повреде не произилази последица коју је предлагао подносилац или суд нађе да је она незаконита али из других разлога које подносилац није истицао у свом правном леку. Законитост а и правна сигурност захтевају одступање од начела диспозиције. При постојећим официјелним овлашћењима другостепеног суда непотребно је везивање судбине правног лека за евентуално постојање жалбеног предлога односно жалбених разлога.

Поред тог, у југословенском парничном поступку не постоји обавезно заступање парничних странака од стране квалификованих пуномоћника — адвоката. Странка може, али не мора, да се користи њиховим услугама. Проширивање броја обавезних услова којима би садржински требао да удовољи правни лек би само отежало положај оних субјеката који немају потребно правно знање и искуство.

II

1. У совјетском поступку се у односу на касациону жалбу, као правни лек против неправноснажних првостепених пресуда, гакође поставља минимум садржинских захтева. У питању је поступак у коме су, као и у југословенском поступку, наглашенија официјелна овлашћења жалбеног суда. И овај процесни систем не познаје установу обавезног заступања парничних странака од стране квалификованих пуномоћника.

Поред захтева који се, строго узевши, и не би могли уврстити у садржинске елементе правног лека него у одређене формалности везане за изјављивање касационе жалбе (захтев да правни лек буде таксиран и предат у одређеном броју примерака) у касационој жалби мора да буде означена побијана пресуда и лице које изјављује правни лек. Истина, када се говори о садржини касационе жалбе, поред наведених, спомињу се још неки други елементи које би било пожељно да садржи правни лек. Касациона жалба би требала да садржи означавање суда коме се правни лек подноси, означавање подносиоца правног лека, изјаву у чему се састоји незаконитост побијане пресуде, изјаву о предлозима подносиоца правног лека, доказе који се подnose уз касациону

⁷ Члан 365. став 2. ЗПП. Парнични суд по службеној дужности води рачуна и о правилности утврђеног чињеничног стања у побијаној пресуди. Овај закључак несумњиво произилази из одредбе члана 370. став 2. ЗПП по којој је парнични суд овлашћен да укине пресуду због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања и ако се странка није позивала на овај разлог ако приликом решавања о жалби посумња да је чињенично стање у првостепеној пресуди правилно утврђено.

жалбу.⁸ Међутим, правни лек се одбацује само под условом да подносилац не означи пресуду која се побија, не потпише правни лек, не поднесе правни лек у потребном броју примерака, пропусти да таксира правни лек. При том, до одбацивања правног лека може доћи само под условом да подносилац касационе жалбе ни у накнадном року, који му је дужан да обезбеди првостепени суд, не отклони поменуте недостатке. Изван наведених случајева правни лек се сматра потпуним и подобним да буде предмет мериторног испитивања.⁹

Заједничко и за југословенски и за совјетски поступак је чињеница да се у њима не захтева да правни лек садржи жалбени предлог и жалбене разлоге. Официјелна овлашћења касационог суда су у совјетском поступку значајна. Другостепени суд није везан ни границама у којима се побија првостепена пресуда ни разлозима који су истакнути у правном леку. Суд је дужан да пресуду испитује и у побијаном и непобијаном делу.¹⁰ Као што се види, официјелна овлашћења другостепеног суда су у совјетском поступку још наглашенија него у југословенском па обзиром на ова овлашћења евентуални захтев да у правном леку морају бити садржани жалбени предлог и жалбени разлози се показује као непотребан.

2. У немачком и аустријском поступку број битних елемената од којих зависи потпуност одређеног правног лека је одређен шире. Правни лек, без обзира да ли је у питању правни лек против првостепених или другостепених одлука, мора да садржи низ елемената да би се сматрао потпуним и допуштеним. У питању су поступци у којима је инстанциони суд везан предлогом и разлозима истакнутим у правном леку. Начело диспозиције и даље остаје доминантно начело поступка и готово су у потпуности искључена официјелна овлашћења инстанционог суда. Исто тако, у поступку пред судом надлежним да поступа по правном леку је обавезно заступање парничних странака од стране квалификованих пуномоћника — адвоката (Anwaltzwang).

У погледу облигаторне садржине правних лекова призива (Berufung), ревизије (Revision), рекурса (Rekurs) у аустријском поступку се прави разлика између обавезне форме правног лека и његове обавезне садржине. Разлика је значајна јер се недостаци у форми могу отклонити док су садржински недостаци неотклониви.¹¹ Од правног лека као поднеска се захтева да удовољи свим очим условима који се захтевају и за остале поднеске. Правни лек треба да означи суд коме се подноси, странке, побијану судску

⁸ Советский гражданский процесс (редактори: Комиссаров, Семенов), Москва, 1978, стр. 307.

⁹ Советский гражданский процесс (Комиссаров, Семенов), *op. cit.*, стр. 307.

¹⁰ Советский гражданский процесс (Комиссаров, Семенов), *op. cit.*, стр. 304. Гражданский процесс (редактор: Јуделсон), Москва, 1972, стр. 294.

¹¹ Holzhammer, Österreichisches Zivilprozessrecht, Wien, New York, 1970, стр. 259.

одлуку, да буде потписан од стране овлашћеног пуномоћника. Поред испуњења поменутих услова у аустријском поступку се захтева, да би правни лек био сматран потпуним, да подносилац изричито изјави у коме делу побија пресуду, да наведе разлоге због којих ту пресуду побија и да изјави одређени предлог у погледу тога да ли захтева преиначење или укидање побијане пресуде.¹² Дакле, у аустријском поступку призив, као правни лек против неправноснажних првостепених пресуда, мора да садржи одређену изјаву (*Berufungserklärung*) у којој су садржани призивни предлози и разлози. Призив који не садржи наведене елементе сматра се недопуштеним и одбацује.¹³

Готово исте услове као оне који се захтевају у аустријском поступку треба да испуне редовни правни лекови у немачком поступку. У призивном односно ревизионом писмену треба да буде наведена побијана пресуда. Ови правни лекови треба да садрже изјаву да се улажу против одређене пресуде. Призивни и ревизиони поднесак мора бити потписан од стране адвоката. У призивном односно ревизионом писмену мора бити означена странка у чије се име правни лек изјављује.¹⁴ Од Новеле немачког Законика о цивилном поступку (*Zivilprozessordnung* од 30. I 1877. године) из 1924. године, правни лекови у немачком поступку морају бити образложени. Призивно (*Berufungsbegründung*) и ревизионо образложење (*Revisionsbegründung*) служи да се у њему истакне предлог и наведу разлози због којих се одређена пресуда побија. Међутим, за разлику од аустријског поступка, у немачком поступку образложење правног лека не мора бити садржано у самом правном леку. Образложење је могуће поднети и у посебном поднеску. Рок за подношење овог посебног поднеска износи месец дана и рачуна се од дана изјављивања одговарајућег правног лека. Призивно образложење, а исто тако и ревизионо, мора да садржи призивни предлог (*Berufungsanträge*) и призивне разлоге (*Berufungsgründe*). Призивни предлог је изјава о границама у којим се побија пресуда и о томе да ли се захтева преиначење или укидање побијане пресуде.¹⁵ Није нужно да подносилац изричито формулише ову изјаву. Довољно је ако се она на основу целокупне садржине призива и призивног образложења може утврдити. Значај призивног предлога је у томе да ако није дат или није благовремено дат, правни лек се сматра недопуштеним па се одбацује. Међутим, ако је образложење правног лека благовремено поднесено призивни предлог је могуће мењати и проширивати све до закључивања другостепене расправе.¹⁶ Призивни разлози представљају појединачно назначење разлога због којих се побија првостепена пресуда. Представљају изјаву због чега подносилац правног лека чињеничне и правне оцене прво-

¹² Holzhammer, op. cit., стр. 258.

¹³ Holzhammer, op. cit., стр. 266.

¹⁴ Schönke, Schröder, Niese, *Zivilprozessrecht*, Mannheim, 1956, стр. 397.

¹⁵ Rosenberg, *Lehrbuch des deutschen Zivilprozessrechts*, München, Berlin, 1961, стр. 678.

¹⁶ Rosenberg, op. cit., стр. 678.

степеног суда сматра неправилним.¹⁷ Изјава која би се сводила на оцену да је правно схватање првостепеног суда погрешно није довољна.¹⁸ Ако призивни разлози нису дати или нису благовремено дати тада се призив сматра недопуштеним. Ако призив садржи нове чињенице и доказе није потребно навођење призивних разлога. Као што се види, у немачком и аустријском поступку услови којима садржински треба да удовоље правни лекови против неправноснажних пресуда су знатно шире и ригорозније постављени него што је то случај у југословенском поступку.

III

1. Поставља се питање односа правила о садржини жалбе против пресуде и правила о обавезној садржини осталих поднесака јер је жалба, схваћена у формалном смислу, ипак, само поднесак као и други поднесци. ЗПП не даје основа да се жалба против пресуде евентуално подведе под општи режим процесних правила о обавезној садржини поднесака. Општа правила о садржини поднесака су строжија од оних која се примењују на жалбу, па би њихова примена отежала коришћење правног лека. По члану 106. став 2. ЗПП поднесци морају бити разумљиви и морају садржати све оно што је потребно да би се по њима могло поступати. Поднесци нарочито треба да садрже: означање суда, име, занимање и пребивалиште односно боравиште странака, њихових законских заступника и пуномоћника ако их имају, предмет спора, садржину изјаве и потпис подносиоца. Одредбом члана 351. ЗПП која има специјалан карактер у односу на одредбе о садржини поднесака уопште, ЗПП је искључио примену правила о минималном садржају поднесака. Из одредбе члана 351. ЗПП а *contrario* се може без сумње закључити да је садржински минимум у погледу жалбе против пресуде ограничен свега на два елемента, означање побијане пресуде и лица које је изјавило правни лек. Остали елементи су пожељни али нису обавезни.

2. Потребно је указати и на нека друга питања која строго узевши и не би спадала у ову проблематику али су у блиској вези за одређивањем граница до којих се општа правила о поднесцима примењују и на жалбу против пресуде. Поставља се питање да ли се и на жалбу против пресуде примењују одредбе о обавезном броју примерака у коме се подноси одређени поднесак. Тачније, да ли је подносилац обавезан да, у смислу чланова 107. став 1. и 109. став 5. ЗПП, поднесе правни лек у довољном броју примерака и за суд и за противну странку. Судска пракса полази од тога да је жалба поднесак поводом кога се изузетно треба, у смислу члана 109. став 5. ЗПП, одступити од општих правила о обавезном одбацивању поднеска који није поднесен у потребном броју примерака.¹⁹

¹⁷ Rosenberg, op. cit., стр. 679.

¹⁸ Rosenberg, op. cit., стр. 679.

¹⁹ Тако, у образложењу одлуке Врховног суда Југославије, Рев. 847/63: „Непринципијелно је становиште по коме би широком применом члана 98.

3. ЗПП не само да је до крајњих граница сузио обавезне садржинске елементе од којих зависи потпуност жалбе, него је обезбедио и инструменте преко којих се може санирати њихово непостојање. Наведено још више ублажава правила о обавезној садржини жалбе против пресуде. По члану 351. ставови 1. и 2. ЗПП, ако се на основу података из жалбе не може установити која се пресуда побија и ако правни лек није потписан, првостепени суд је дужан да позове подносиоца да у одређеном року таква правни лек допуни или исправи. Тек ако подносилац не поступи по упутству суда правни лек се одбацује. ЗПП, а ни судска пракса, не ограничава дејство поменуте одредбе само на неке странке. На овај начин се отварају могућности за процесне злоупотребе и одуговлачење поступка. Закон о парничном поступку из 1956. године је имао одредбу по којој се подносилац правног лека позивао да допуни жалбу, не само у случају када је недостајао неки од обавезних елемената правног лека, него и када жалба није садржала факултативне елементе. По члану 340. став 3. Закона о парничном поступку из 1956. године парнични суд је позивао подносиоца правног лека да допуни жалбу и у оном случају када у жалби нису били наведени разлози или се из правног лека није могло закључити у коме се делу побија одређена пресуда. Међутим, за судбину правног лека није било битно да ли је подносилац поступао по упутству. Првостепени суд је и такву жалбу морао доставити суду другог степена. Уместо да буде инструмент помоћи неуким странкама и средство које ће допринијети ефикасности и економичности поступка одредба члана 340. став 3. Закона о парничном поступку из 1956. године се претворила у сопствену негацију. Ову могућност су користиле и странке које су заступали квалификовани пуномоћници као и странке које су саме у довољној мери биле правно квалификоване.²⁰ Ово је био и основни разлог што је поменута одредба изостављена из ЗПП.²¹ Ипак, ЗПП није био у потпуности доследан у томе да елиминира могуће процесне злоупотребе које су оствариве посредством примене одредаба члана 351. став 1. и 2. ЗПП.

став 5. Закона о парничном поступку суд био овлашћен да жалбу одбаца због небитне неуредности, што странка није поднела довољан број примерака жалбе, а суд је иначе начелно овлашћен да такав недостатак и сам отклони. Непринципијелно је да због таквог небитног недостатка суд одбацавањем жалбе доведе до значајне и коначне последице — до правноснажности пресуде без контроле од стране вишег суда коме се странка својом жалбом обраћа". Збирка судских одлука, књига VIII, свеска друга, 1963, стр. 92.

²⁰ Ближе: Маркићевић, Поштење и савесност у грађанској парници, Нови Сад, 1972, стр. 84.

²¹ Образложење Нацрта закона о изменама и допунама Закона о парничном поступку из 1956. године, јуни 1976, стр. 77.

Слободан Бељански
адвокат, Нови Сад

ПОСТХУМНИ ИСПИТ САВЕСТИ

У чланку „Психијатријско вештачење код тестамената и уговора о доживотном издржавању“*, аутор, проф. др Б. Капамаџија, заступа схватање да је, и у ситуацији када се вештачење обавља постхумно, анализа **мотивације** незаобилазни критеријум при оцени тестаментарне способности. При том, као аналитичке операторе наводи меру „екстравагантности“ завештања, слагање завештаочеве последње воље са особинама његове личности и његовим општим животним стилем, са етиком и обичајима средине, па чак и са општим мерилима смисла или бесмисла.

Не сумњајући у добронамерност и научну акрибију овог схватања не можемо превидети да се њиме озбиљно угрожава како сама сврха завештања, тако и начело о слободама и правима човека са уставним гаранцијама појма правне сигурности.

О чему је реч?

Законом је прописан редослед **законског** наслеђивања, који је прилагођен максими природног права, обичајима и општој социјалној правди. Тестаментарно наслеђивање представља вид оригиналног херeditета, омогућен свакоме ко нема законских наследника, ко жели да их искључи или мимоиђе, да законски редослед измени или да у његовим оквирима поремети или конкретизује дистрибуцију. Већ ово говори да тестамент, под извесним условима, значи **иступ** из очекиваног и „нормалног“ законског реда и да је њиме легализовано еманциповање воље, која кроз тестаментарни израз своје последње слободе прибавља завештаоцу аутономију. Завешталац стиче, дакле, право и на своју самовољу, на своје хирове, ћуди и непоћудности, право, коначно, на своју **истину** годинама, можда, брижљиво скривану и од јавности и од најближе околине. Ко ће и како из његове животне или заживотне анонимности извући мерила вредности мотива? Ко ће из света његове привидне појавности докучити свет његових тајни и његове суштине?

* Гласник бр. 2, фебруар 1985.

Зар, ако за живота не постанете осведочени ексцентрик, немате право на необичан тестамент? Зар вам живот политичког активисте и партијског атеисте не оставља могућност да имовину оставите цркви, и обрнуто? И зар, уз све то, никога неће интересовати колико сте били вешти у прикривању свог душевног незадовољства, колико сте трпели због послушности, суздржавања и притворства, колико вам је живот беспрекорног грађанина донео патње и самопрезира? Шта уопште значи слагање са особинама личности и животним стилем, уколико су и особине и стил били лажни?

Такво спољашње слагање, поготово када оно као корелатив укључује и друштвене стандарде, подразумева социолошки а не психијатријски приступ. Формалистички метод, са својом феноменолошком и бихевиористичком апаратуром овде ће најмање помоћи, али зато може да доведе до неслућених заблуда или злоупотреба.

Не треба заборавити да је тестамент један од начина општења са смрћу, а да суочавања ове врсте, као и болест, доносе нов квалитет одлучивању. Од „искорачења“ несаображеног типичном моделу не смемо стварати доказ психопатолошке мотивације. Постхумна анализа мотивације додаје завештаоцу ограничења која су изван критеријума права и способности за расуђивање и изван компетенције психијатра. Човека чију смо слободу и за живота утапали у мору обавеза, обзира, забрана и страхова не сме после смрти дочекати ревизија његове, можда у тами последњег кутка самосталности, изражене воље, ревизија у суду психијатра као врховног цензора савести, коме се завешталац више не може ни представити ни супротставити.

На састанку председника кривичних одељења Савезног суда, Врховног војног суда, врховних судова република и покрајина одржаног на дан 5. фебруара 1985. године у Савезном суду једногласно су усвојени:

Закључак бр. 1.

Ствари купљене новчаним средствима прибављеним кривичним делом не представљају предмете који су били намењени за извршење кривичног дела или који су настали извршењем кривичног дела, те се не могу одузети по члану 69. Кривичног закона СФРЈ.

Закључак бр. 2.

Пресуда која је у односу на једног окривљеног или у односу на једног кривично дело потврђена или преиначена, а у односу на другог окривљеног, односно у односу на друго кривично дело укинута постаје правноснажна и извршна, у смислу члана 132. Закона о кривичном поступку, те се против ње могу изјавити сви ванредни правни лекови.

Закључак бр. 3.

Неоверена фотокопија јавне исправе нема, у смислу одредбе члана 113. став 7. Кривичног закона СФРЈ карактер јавне исправе, нити карактер исправе.

Закључак бр. 4.

Ако захтев за спровођење истраге поднет од стране јавног тужиоца или оштећеног као тужиоца не садржи опис дела из кога произлазе законска обележја кривичног дела (члан 158. став 3. Закона о кривичном поступку), поступиће се по одредбама члана 76. став 3. Закона о кривичном поступку.

На Саветовању представника кривичних одељења Савезног суда, Врховног војног суда и врховних судова република и покрајина, одржаног дана 26. марта 1985. године донети су следећи:

Закључак бр. 1.

„После доношења правноснажне пресуде којом је окривљени осуђен у одсуству, приликом новог суђења по одредбама члана 410. Закона о кривичном поступку, не наступа застарелост кривичног гоњења“.

Закључак бр. 2.

„У случају продуженог кривичног дела код кога су неке радње извршене у време кад је учинилац био малолетан, а друге у време кад је био пунолетан, поступак се спроводи по општим одредбама Закона о кривичном поступку, а ако се суди млађем пунолетном лицу (лицу које у време суђења није старије од 21 године) примењују се одредбе садржане у чл. 454, 455, 456. и 471. Закона о кривичном поступку“.

Закључак бр. 3.

„Код кривичног дела са бланкетном диспозицијом, поред навођења чињеница и околности које представљају обележја кривичног дела, треба у образложењу пресуде навести и материјално-правни пропис од којег зависи постојање тог дела“.

Закључак бр. 4.

„Између кривичних дела непријатељске пропаганде из члана 133. КЗ СФРЈ и удруживања ради непријатељске делатности из члана 136. КЗ СФРЈ могућ је стицај. Међутим, када се дело непријатељске пропаганде врши у циљу стварања завере, бан-

де, групе или другог удружења из члана 136. КЗ СФРЈ или ради приступања таквом удружењу, не постоји стицај између овог дела и дела из члана 136. ст. 1. или 2. КЗ СФРЈ, већ само кривично дело удруживања ради непријатељске делатности (члан 136. ст. 1. и 2), јер се вршење непријатељске пропаганде појављује у оваквом случају као радња извршења кривичног дела из члана 136. ст. 1. или 2. КЗ СФРЈ”.

Кпс-25/85
16. април 1985.

Члан 136. Кривичног закона СФРЈ.

Кривично дело непријатељске пропаганде из члана 133. Кривичног закона СФРЈ се врши ради преношења непријатељских идеја на друге, односно стварања истомисленика, а може представљати и претходну фазу за извршење кривичног дела удруживања ради непријатељске делатности из члана 136. Кривичног закона СФРЈ у ком случају још није извршено нити покушано ово кривично дело (из члана 136. Кривичног закона СФРЈ), већ је окривљени извршио кривично дело непријатељске пропаганде из члана 133. Кривичног закона СФРЈ, а тек предузимање, у односу на најмање још два лица, конкретних радњи којима ствара заверу, банду, групу или друго удружење лица ради вршења кривичних дела наведених у ставу 1. члана 136. Кривичног закона СФРЈ окривљени је извршио кривично дело удруживања ради непријатељске делатности из члана 136. Кривичног закона СФРЈ, у ком случају (кад је извршено кривично дело из чл. 136) кривично дело из члана 133. Кривичног закона СФРЈ је конзумирано кривичним делом из члана 136. Кривичног закона СФРЈ.

Кпс-114/84
15. јануар 1985.

Члан 136. став 1. Кривичног закона СФРЈ.

Припадником непријатељског удружења из става 1. члана 136. Кривичног закона СФРЈ сматра се како онај који је постао припадник удружења после његовог формирања, тако и онај који приступи удружењу у току његовог стварања.

Кпс-116/84
15. јануар 1985.

Члан 217. став 4. Кривичног закона СФРЈ.

Кривично дело самовољног удаљења и бекства из оружаних снага из члана 217. став 4. Кривичног закона СФРЈ има два облика. За постојање овог кривичног дела довољно је да је остварен један од ових облика или обадва заједно. За први облик потребна је намера војног лица да напусти земљу да би избегло службу у оружаним снагама, а напуштање земље у овој намери може се извршити легално или илегално. За други облик потребна је намера војног лица да остане у иностранству да би избегло службу у оружаним снагама без обзира да ли је у иностранство доспео легално, илегално, случајно или на неки други начин.

Кзс-3/85
15. јануар 1985.

Члан 191. став 1. Закона о кривичном поступку.

Ако је истрага спроведена за кривично дело за које је притвор обавезан и за то кривично дело буде подигнута и оптужница, а првостепени суд квалификује дело тако да притвор по квалификацији из првостепене пресуде није обавезан, за оцену постојања основа за притвор од значаја је квалификација кривичног дела из пресуде. Међутим, ако пресуда буде укинута и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење обавезност притвора односно постојање основа за притвор цениће се према квалификацији кривичног дела из оптужнице, јер првостепена пресуда више не постоји и поступак се након укидања пресуде води за кривично дело из оптужнице.

Кзс-9/85
19. фебруар 1985.

Члан 560. Закона о кривичном поступку.

Ако је осуђени правноснажно осуђен у одсуству за време важења За-

коника о кривичном поступку (до 1. јула 1977) по захтеву за понављање кривичног поступка на основу члана 560. Закона о кривичном поступку у односу на подношење овог захтева и поступање по њему примењиваће се одредбе Закона о кривичном поступку, а не одредбе члана 410. Закона о кривичном поступку.

Кзс-4/85

19. фебруар 1985.

Члан 650. став 1. тачка 6. Закона о удруженом раду.

Продаја стаклене амбалаже у којој је приспела роба коју су окривљени купили и чија је вредност урачуната у цену купљене робе због чега се и није враћала произвођачу не представља делатност — основну или споредну окривљеног правног лица која би се морала посебно регистровати код суда.

**Боривој Никшић
судија Савезног суда**

ИЗ СЕДНИЦЕ УПРАВНОГ ОДБОРА

одржане 26. априла 1985.

1) Председник Милан Миковић подноси извештај члановима Управног одбора о посети делегације Савеза републичких и покрајинских адвокатских комора Југославије, учињеној председнику Савезне конференције ССРНЈ др Маријану Рожичу 11. априла 1985. године.

Делегација Савеза је покренула неколико битних питања у вези са друштвено-економским и политичким положајем адвокатури и адвоката. Од стране делегације Савеза констатовано је да, и поред одредаба садржаних у уставима ЗУР-у и Закључака Савезног већа Скупштине СФРЈ о правној помоћи и адвокатури, од 25. јуна 1980. године, адвокатура — у друштвеном смислу речи — још стоји по страни.

Такође, изнето мишљење да се законом о порезима и доприносима угрожава обнављање адвокатске професије осим тога, између република и покрајина, а и унутар њих самих, разлике у порезу су велике, од 5 до 40%, и адвокати се залажу за уједначавање.

Стога је предложено од стране делегације Савеза, доношење Друштвеног договора на нивоу Федерације којим би се утврдили услови вршења адвокатури, односно правне помоћи уопште, економски и друштвени положај адвоката и адвокатских организација и слично.

У вези с овим и другим питањима донети су одређени закључци:

а) Да се Информација о овом разговору упуту републичким и покрајинским конференцијама ССРН и да се адвокати и адвокатске коморе више укључе у акције ССРН, како би се проблематика коју покреће Савез изнела на ширу друштвену сцену.

б) Да се у организацији Секције за друштвено-политичке односе у СК ССРНЈ одржи расправа свих заинтересованих и одговорних друштвених чинилаца о томе докле се стигло у реализацији Закључака Савезног већа Скупштине СФРЈ о правној помоћи и адвокатури од 25. јуна 1980. године.

в) Да се у Савезу за кратко време сачини информација о проблематичи опорезивања адвоката и упуту СК ССРНЈ.

г) Да се утврде услови под којима би се Секција за друштвено-политичке односе СК ССРНЈ могла ангажовати на реализацији иницијативе за доношење Друштвеног договора на нивоу Федерације о друштвено-економском положају адвокатури.

д) Да се и надаље Савез републичких и покрајинских адвокатских комора Југославије ангажује на остваривању међународне сарадње, с обзиром на њен велики друштвени значај.

ђ) Да се унутар адвокатских организација и у сарадњи са Секцијом СК ССРНЈ за друштвено-политичке односе организује расправа о актуелним друштвено-политичким питањима обављања адвокатске функције.

Управни одбор је узео на знање извештај председника.

2) Председник Милан Миковић подноси извештај Управном одбору о посети делегације Савеза учињеној председнику Савезног већа Скупштине СФРЈ другу Стојану Бјелајцу. Састанку су присуствовали: Борислав Крајина, савезни секретар за правосуђе и организацију савезне управе, Вјекослав Виђак, председник Одбора за правосуђе Савезног већа Скупштине СФРЈ, Александар Вујин, секретар Савезног већа Скупштине СФРЈ, Новица Јелесијевић, секретар Одбора за правосуђе Савезног већа Скупштине СФРЈ и чланови делегације Савеза републичких и покрајинских адвокатских комора, адвокати: Вељко Губерина, Милан Миковић, Горазд Огурек и секретар Савеза Јаков Миовић.

Резиме разговора и свих дискусија дао је председник Бјелајац констатујући да адвокатура односно Савез треба да доставе савезном секретару списак питања о којима би се иницирало друштвено договарање да се на Одбору за правосуђе и Савезном већу размотре и ова питања — у оквиру спровођења Закључака из 1980. године, да се адвокатура ангажује и у разматрању Резолуције о правном систему и о разним питањима од значаја за осигурање правосудне структуре. Обећана је подршка свим позитивним акцијама адвокатуре на решавању њених других друштвених проблема.

Председник, надаље, упознаје чланове Управног одбора са Иницијативом за друштвено договарање и активности за њено остваривање које је сачињено од стране Савеза, а директно је последица разговора делегације Савеза обављених у Савезној конференцији ССРНЈ, и са председником Савезног већа Скупштине СФРЈ, председником Одбора за правосуђе Савезног већа Скупштине СФРЈ и другим функционерима.

Примерци ове иницијативе достављени су председницима Општинских организација адвоката Коморе Војводине, а Комисија за прописе и правну праксу заједно са Комисијом за статутарна и нормативна акта треба да обради питања из Иницијативе и евентуално их угради у већ рађену Анализу о стању адвокатуре и правне помоћи у САПВ.

3) Председник информисао Управни одбор о иницијативи Савеза да се организује Конференција или Конгрес адвоката Југославије, и да се евентуално предложи измене Статута Савеза.

Након тога Управни одбор је закључио да се предложи Савезу да се у 1985. години одржи Конференција а у 1986. години Конгрес адвоката Југославије.

4) Председник Милан Миковић обавештава Управни одбор о оквирном програму боравка делегације пољских адвоката у Југославији од 7. до 10. маја 1985. године. По предлогу тог програма делегација пољских адвоката би требало 9. маја да борави у Новом Саду. У вези тога утврђен је оквирни план боравка делегације пољских адвоката у Новом Саду.

5) Председник је информисао чланове Управног одбора о закључцима Скупштине Општинске организације адвоката Сремске Митровице и Шида. На Скупштини је за председника Општинске организације адвоката Сремске

Митровице и Шида изабран Слободан Аћимовић, адвокат у Сремској Митровици.

6) Председник подноси извештај о стадијуму у коме се налази Тарифа о наградама и накнади трошкова за рад адвоката.

На седници Законодавно-правне комисије Скупштине САПВ разматран је и предлог за доношење и Предлог Закона о измени Закона о адвокатури и служби правне помоћи. И поред изражених различитих мишљења Законодавно-правна комисија је проследила овај предлог за доношење Закона одборима Скупштине САПВ.

17. априла 1985. године одржана је заједничка седница Одбора за друштвено-политичке односе, Друштвено-политичког већа и Одбора за унутрашњу политику Већа општина, на којој је разматран предлог за доношење и предлог Закона о измени Закона о адвокатури и служби правне помоћи. На самом почетку расправљања представник ПК ССРНВ је изразио мишљење да би евентуално требало сачекати са доношењем овог Закона, јер је предвиђено да се на дневном реду Скупштине САПВ у јуну или јулу месецу ове године разматра проблематика адвокатуре и службе правне помоћи. Након дискусије у којој су учествовали делегати, представници Покрајинског секретаријата за правосуђе и управу, Комитета за законодавство, и Адвокатске коморе Војводине, закључено је да у року од дан-два треба да ступе у контакт представници Покрајинског секретаријата за правосуђе и управу и представници ПК ССРНВ, и евентуално други учесници у дискусији како би се ствари разјасниле и предлог Закона за измену Закона о адвокатури и служби правне помоћи уврстио о дневни ред Скупштине САПВ 24. априла 1985. године. И поред тога Скупштина САПВ није донела одлуку у вези измене наведеног закона.

У вези са тим Управни одбор је наложио административном секретару да у што краћем року организује састанак са покрајинским секретаром за правосуђе и управу којем ће присуствовати од стране Коморе Милан Миковић, Зоран Вучевић и Бориљ Јекић.

7) Хил Јосип, благајник Управног одбора подноси извештај о стању финансијских средстава за редовно пословање по тромесечном обрачуну. По тромесечном обрачуну трошкови су пробијени за 64.840,05 динара и до овога је дошло услед закаснелог прилива редовних прихода.

Дискусија је вођена и у вези евентуалне корекције финансијског плана усвојеног на Скупштини у Зрењанину прошле године. По предлогу новог финансијског плана требало би повећати чланарину адвоката за 50% од 1. јула 1985. године. Разматрање и усвајање предложеног новог финансијског плана одложено је за септембар или октобар о.г.

8) Административни секретар информисе чланове Управног одбора о новој Тарифи АК Косова која је објављена у „Службеном листу САП Косова“, бр. 9/85 од 22. марта 1985. године, а важи од 23. марта 1985. године

Узима се на знање извештај административног секретара.

9) Решењем број 85/85 уписује се у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду Дроздовски Миодраг, са седиштем адвокатске канцеларије у Панчеву, у Ул. Новосадска бр. 17, а са даном 1. мај 1985. године.

10) Решењем број 146/85 уписује се у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду Поповић Љубица, са адво-

катско-приправничком вежбом код Царић Бранка, адвоката у Новом Саду. Адвокатско-приправничка вежба тече од 26. IV 1985. године.

11) Решењем број 118/85 брише се из Именика адвоката Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду Недељковић Никола, адвокат из Сремске Митровице, са даном 1. април 1985. године, због пресељења седишта своје адвокатске канцеларије на територију Основне адвокатске коморе у Београду.

12) Решењем број 374/84 брише се из Именика адвоката Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду Војновић Станко, адвокат из Шида, са даном 11. април 1985. године, због пресељења седишта своје адвокатске канцеларије, на територију Основне адвокатске коморе у Шапцу.

13) Решењем број 121/85 брише се из Именика адвоката Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду Алексић Слободан, адвокат из Ковачице, са даном 28. март 1985. године због заснивања радног односа. Мимоилази се одређивање преузимаатеља јер нема недовршених предмета.

14) Решењем број 131/85 брише се из Именика адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду Миленковић Марица, адвокатски приправник из Бачке Паланке, са адвокатско-приправничком вежбом код Грујић Владимира, адвоката у Бачкој Паланци, а са даном 3. април 1985. године.

15) Решењем број 122/85 брише се из Именика адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду Томић Светлана, адвокатски приправник из Титовог Врбаса, са адвокатско-приправничком вежбом код Томић Веселина, адвоката у Титовом Врбасу, а са даном 31. март 1985. године.

16) Решењем број 143/85 узето је на знање да су адвокати Јованка Мандић и Радован Јанчић основали Удружену адвокатску канцеларију, те да су отпочели са радом 26. априла 1985. године.

17) Решењем број 115/85 одбијен је захтев Хриешик Јозефа, адвоката у Бачком Петровцу, за пружање правне помоћи у Кисачу. Решење је издато на основу члана 27. Статута АКВ.

18) Решењем број 123/85 наложено је књиговодству Коморе да исплати припадајућу посмртнину Секел Нади из Зрењанина, Ул. Даничићева бр. 9/А, удови преминулог адвоката у пензији Секел Јована из Зрењанина.

19) Решењем број 116/85 брисан је из Именика адвоката Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду Сабатуш Стјепан, преминули адвокат из Петроварадина, а решењем број 117/85 наложено је књиговодству Коморе да исплати посмртнину Сабатуш Јелени, удови пок. адвоката Сабатуш Стјепана из Петроварадина.

Управни одбор

ИЗ СЕДНИЦЕ УПРАВНОГ ОДБОРА

одржане 17. маја 1985.

1) Председник Управног одбора Милан Миковић подноси извештај Управном одбору о седници Председништва Савеза републичких и покрајинских адвокатских комора Југославије, која је одржана 7. маја 1985. године у Београду. На поменутој седници поднети су и усвојени извештаји о посетама савезним функционерима (Бјелајац, Рожич и др.), затим о учествовању на Саветовању о заштити друштвене својине и развоју правног система.

У вези пензионисања адвоката са пуним стажом по сили закона закључно је да свака комора сама изврши анализу и предложи решења о овом питању.

У вези учествовања на Бечким адвокатским разговорима фебруара ове године и на састанку ССВЕ у Бечу априла ове године извештај су поднели Руди Шелих и др. Јожеф Варади, а у вези учлањења Савеза у ССВЕ закључено је да ће Савез и надаље задржати досадашње односе са ССВЕ у својству посматрача „У очекивању“.

У вези боравка делегације пољских адвоката сачињен је коначан програм који је и спроведен до краја. Иначе адвокати у Пољској су заинтересовани за даљу сарадњу и ближе и чешће контакте са адвокатима из Југославије, али ово питање је остало да се конкретније реши на следећим седницама Председништва.

Председник Милан Миковић је оценио да је боравак делегације пољских адвоката у Новом Саду 9. маја о.г. био веома успешан и конструктиван.

2) Председник Милан Миковић подноси извештај Управном одбору о састанку са покрајинским секретаром за правосуђе и управу др Даринком Недељковић. С обзиром да Тарифа о наградама и накнади трошкова за рад адвоката није добила сагласност за примену од Извршног већа Покрајине, а да се ситуација искомпликовала доношењем Савезног и Покрајинског закона о друштвеној контроли цена, организован је састанак код др Даринке Недељковић 6. маја 1985. године, којем су присуствовали поред покрајинског секретара и Миодраг Ђисалов, помоћник покрајинског секретара, Ленке Бертрон, покрајински секретар за робни промет и туризам, и још два члана овог Секретаријата, те председник Милан Миковић, потпредседник Зоран Вучевић, секретар Мирослав Лотина, Боривој Јекић и Сава Поповић.

На поменутом састанку разговарало се о томе како разрешити новонасталу ситуацију у вези са доношењем Тарифе. На крају је усвојен предлог покрајинског секретара за правосуђе и управу са којим се сагласио и покрајински секретар за робни промет и туризам, а који се састоји у томе да се Тарифа која је на снази увећа у просеку за нето пораст номиналних

личних доходака радника у Покрајини у 1984. години и за првих шест месеци 1985. године. У том правцу је председник Комисије за примену Тарифе обрадио важећу Тарифу која треба да се утврди на Конференцији адвоката и усвоји на Скупштини адвоката 1. јуна о.г. Након тога Управни одбор је утврдио предлог Тарифе о наградама и накнади трошкова за рад адвоката, који ће се проследити Конференцији адвоката.

3) Хил Јосип, благајник Управног одбора, информише чланове Управног одбора о стању на жиро-рачуну Коморе, те констатује да је стање позитивно.

4) Александар Грчки, председник Општинске организације адвоката Аде, Мола и Сенте износи предлог своје Општинске организације да се поводом четрдесет година правосућа у САПВ доделе признања истакнутим појединцима — адвокатима ове Коморе.

Након тога Управни одбор је донео одлуку да се предложена иницијатива проследи свим Општинским организацијама адвоката, које ће сачинити предлоге за награђивање својих појединих чланова, те ће се на основу тога сачинити листа кандидата за награђивање, односно доделу признања ове Коморе.

5) Решењем број 175/85 брише се из Именика адвоката Дроздовски Миодраг, адвокат из Панчева, са даном 17. мај 1985. године, због пресељења седишта своје адвокатске канцеларије на територију Основне адвокатске коморе у Београду.

6) Решењем број 156/85 брише се из Именика адвокатских приправника Басарић Предраг, адвокатски приправник из Алибунара, са даном 15. април 1985. године, због истека адвокатско-приправничке вежбе.

7) Решењем број 160/85 наложено је књиговодству Коморе да изврши обрачун посмртнине иза пок. адвоката Шкарић Томислава из Зрењанина, и посмртнину исплати његовој супрузи Шкарић Јелки, из Зрењанина.

8) Решењем број 155/85 наложено је књиговодству Коморе да изврши обрачун посмртнине иза пок. адвоката у пензији Бикић Бранислава из Порторожа и посмртнину исплати његовој супрузи Бикић Антонији у Порторожу.

9) Секретар информише чланове Управног одбора о допису Одветничке зборнице Словеније којим обавештавају Комору да су објављене измене Тарифе о наградама и накнади трошкова за рад адвоката у Словенији по којима је вредност тачке сада 140 динара, а важи почев од 11. маја 1985. године, па надаље.

Узима се на знање извештај секретара.

10) Секретар информише чланове Управног одбора о допису Татомиров Кларе, адвоката у Сомбору, којим обавештава ову Комору да је са даном 6. V о.г. преселила седиште своје адвокатске канцеларије из Читаоничке улице бр. 13 у Улицу Париске комуне бр. 8 у Сомбору.

Узима се на знање извештај секретара.

Управни одбор

Уређивачки савет:

Председник:

Никола Вујашиковић
судија Уставног суда Војводине

Светозар Дракулић, заменик јавног правобраниоца Војводине, *Антоније Борић*, саветник покрајинског секретара за правосудје и општу управу, *Никола Јеловац*, адвокат у Сомбору, *Васа Калишки*, адвокат у Панчеву, *Жива Коњевић*, шеф Службе за скупштинске послове Привредне коморе Војводине, *Војислав Маринков*, адвокат у Вршцу, *др Љубиша Милошевић*, редовни професор Правног факултета у Новом Саду, *Душан Мићић*, заменик секретара СИЗ-а за научни рад Војводине, *Милан Рапајић*, адвокат у пензији из Новог Сада, *Војислав Рашовић*, адвокат у Сремској Митровици, *Ласло Цабафи*, директор Кадровског и општег сектора фабрике каучука у оснивању, *Зрењанин*, *др Петар Шарчевић*, ванредни професор Правног факултета на Ријеци, *Душан Шипка*, председник Општинског суда у Пландишту

Уређивачки одбор:

Главни и одговорни уредник

Сава Савић
адвокат у Новом Саду

Борђе Вебер, адвокат у Новом Саду, *Светозар Добросављевић*, адвокат у Новом Саду, *Мирослав Здјелар*, адвокат у Новом Саду, *Живко Киселички*, судија Вишег суда у Новом Саду

Технички уредник:

Мирјана Јовановић

Гласник издаје и власник је Адвокатска комора Војводине, 21000 Нови Сад, Змај Јовина 20/1. — Телефон: 29-459. Годишња претплата 1.800,00 дин. Претплата за иностранство 40 US долара. Цена једног броја 150,00 дин.

Тек. рачун 65700-678-2047. Рукописи се не враћају.

У издавању часописа учествује и Самоуправна интересна заједница за научни рад Војводине

На основу мишљења Покрајинског секретаријата за образовање, науку и културу САНВ бр. 418—18 од 23. маја 1973. године. *Гласник* је стручна публикација ослобођена основног и посебног пореза на промет.

Штампа: СНП - ООУР Штампарија, Нови Сад, Лазе Телчког 5

